

Književna poročila.

Prof. Dr. Sommer: Vergleich der deutschen und oesterreichischen Strafgesetzbücher, sowie der Vorentwürfe für die neuen Strafgesetzbücher in Deutschland und Oesterreich vom psychiatrischen Standpunkt. Halle a. S. Carl Machold 1911.

Moderno kazensko zakonodajstvo ne more in ne sme prezreti mnenja — psihiatrov. Kjer gre za ustanovitev sestavnih elementov razsodnosti, priznati jim je odločilno besedo. Pisatelju nakazane knjižice, ki je vodja psihiatrične klinike v Giessenu na Nemškem, gre tudi izboren sloves kriminalnega psihologa. Naši avstrijski psihiatri in psihologi — Wagner pl. Jauregg, Bertze, Fritsch, pl. Söldner, Stöhr i. dr. — so izpregovorili v avstrijski kriminalistični združbi (ÖKV) o avstrijskem prednačrtu; njih kritika je bila kaj ugodna. Ali tudi Sommer se izraža laskavo o našem prednačrtu, da, v inarsikaterih ozirih mu daje, kakor bomo videli, prednost pred nemškim. Seveda želi tupatam sprememb pri obeh, in sicer tako, da bi določbe obeh postale — enake.

Delo si je pisatelj razporedil na osem poglavij. Najprej govori o izključbi kaznjivosti vsled duševne bolezni. S psihiatričnega stališča pobija formulo §-a 63. nemškega prednačrta, da naj se ne kaznuje, kdor je za časa dejanja tako na duhu bolan, bebast (blödsinnig) ali nezavesten, da ob storitvi prosta določitev volje ni bila možna. Docela odklanja izraz „bebast“, češ, da ni znanstven; bebost je le del bolezni na duhu, največkrat primarna slaboumnost (dementia praecox). Čisto odveč smatra pristavek o prosti določitvi volje, češ, da sloni na metafizični hipotezi, ki utegne povzročiti same zmede. Pravilnejše se mu zdi razločevanje v avstrijskem prednačrtu §-a 3.: motitev uma, slaboumnost in motitev zavesti, ki jemlje zmožnost, izprevideti nepravo dejanja in določiti svojo voljo temu izprevidu primerno. Zadnji pristavek označuje sicer, da je empirično-psihologično pravilen, vendar mu oporeka, da izraža le nekaj simptomov bolezni. Po Sommerjevem mnenju bi bilo najbolje, da se izpusti i v nemškem i v avstrijskem zakoniku vsak pristavek o določitvi proste volje.

Glede zmanjšane razsodilne zmožnosti poudarja Sommer, da je naš preko sto let stari kazenski zakonik določbe veliko bolje pogodil, kakor pa v Nemčiji veljajoči. Zanimivo je, da smatra Sommer nemški izraz „geminderte Zurechnungsfähigkeit“ za jezikovno čisto pogrešen; „zurechnen“ pomenja — delavnost sodnika in le vsled popolnoma nelogične zamenjave subjekta in objekta je — mogel preiti izraz na storilca! Govoriti bi bilo le o gotovi vrsti slabotnosti na duhu (Geistesschwäche), pa ne vselej. Ni vse, kar se pojmi pod slučajni slabotnosti duha t. zv. zmanjšana razsodna zmožnost. En del teh slučajev spada pač nekako v sredino med boleznimi na duhu in med duševno zdravost, drugi del slučajev pa ni nič drugega, nego skupina olajšalnih okolnosti v smislu §-a 46. avstr. k. z. S temi zadnjimi slučajji se ni baviti s psihiatričnega stališča, dasi je povsem opravičeno, da se manj težko kaznujejo. Ker pisatelj predlaga, da se naj črta v §-u 63. nemškega in v §-u 3. avstrijskega prednačrta stavek, govoreč o prosti določitvi volje, meni, da naj se glede zmanjšane raz-

sodne zmožnosti le v posebnem paragrafu določi, da se sme izreči manjša kazen, ako se značijo gotovi psihični momenti za olajševalne okolnosti.

Glede ravnanja z mladostniki konstatuje Sommer z zadovoljstvom precejšnje soglasje določeb nemškega (§§ 68 do 70) in avstrijskega prednačrta (§§ 5, 6); svetuje pa, da naj se v nemškem rajše operira, kakor to stori avstrijski, s pojmom „zaostalega razvoja in nedostajanja duševne godnosti“, nego li s pojmom „za spoznanje kaznjivosti potrebna uvidnost“.

V določbah obeh prednačrtov glede ravnanja z alkoholisti vidi Sommer vedno krepkejšo prodiranje ideje, da naj stopi namesto posameznega kaznovanja metoda splošne obrane pred individui ali skupinami individuvov, nagnjenih k prelamljanju zakonov. To pa mu ni opozicija zoper obstoječe kazensko pravo, marveč le postulat utesnitve osebne prostosti socialno kvarnih elementov človeške družbe. Ta tendenca se pri obeh prednačrtih krepko izraža, pisatelj ji želi tudi enotnega uresničenja.

V ostalih poglavjih o gluhonemih, o homoseksualnih in drugih npravstvenih zločinih, nadalje o varstvu na duhu bolnih in mladostnikov zoper kaznjiva dejanja skuša pisatelj takisto pripraviti pot za enotne zakonske določbe.

Pisateljevemu načelnemu stremljenju pač ni kaj oporekati. Zahteva enotnosti določeb glede razsodnosti in, kar jih je s to v zvezi, je pač udejstvovanje prepričanja, da more biti psihiatrična znanost le ena, kakor je le ena tudi —
resnica.

Dr. M. D.

Razne vesti.

V Ljubljani, dne 15. junija 1912.

— (Kronika društva „Pravnika“.) Dne 10. t. m. je imel odbor svojo sejo, na kateri je predsednik najprvo poročal o zapuščinski razpravi po r. dru. Volčiču in o pravniških knjigah, katere je pokojnik društvu volil. Glede na nejasni položaj zapuščine je odbor sklenil, da za sedaj društvo ne zahteva izročitve volila. Nadalje je odbor vobče sklepal o nagrobnem spomeniku dru. Volčiču, ki je zanj doslej došlo blizu 800 K prispevkov. G. blagajnik je poročal o stanju društvene blagajne, osobito da je zadnji čas bilo plačanih mnogo zaostalih društvenin, odnosno naročnin. Na novo so pristopiti člani: akad. društvo „Adrija“ v Gorici, g. dež. sod. svetnik B. Bežek v Ljubljani, g. odvetnik dr. Fr. Frlan v Ljubljani, g. odvetnik dr. K. Podgornik v Gorici, g. odv. kandidat dr. Al. Vrtačnik v Ljubljani. — Društvo se je po svojem predsedniku udeležilo slavnostne petdesetletnice „društva zdravnikov na Kranjskem“ dne 23. pr. m.

— (Predsednik okrožnega sodišča v Novem mestu) gospod Fr. Trenz je stopil prostovoljno v pokoj in dobil tem povodom naslov in značaj